

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПРОЕКТ «РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ»

**РОБОЧИЙ ЗОШИТ УЧАСНИКА/УЧАСНИЦІ ПРОГРАМИ
«ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ
ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН»**

СЕРІЯ «ЖИТТЄВІ НАВИЧКИ»

АВТОРИ-УПОРЯДНИКИ:
ЖУРАВЕЛЬ Т. В., СТРОЄВА Н. М.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ «ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН» (СЕРІЯ «ЖИТТЄВІ НАВИЧКИ»)

АВТОРИ-УПОРЯДНИКИ:

Журавель Т. В., кандидат пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка; виконавчий директор Всеукраїнського громадського центру «Волонтер»; радник з пробаційних програм Проектного офісу з питань пробації Міністерства юстиції України.

Строева Н. М., координатор проєктів, керівник напрямку з питань профілактики ВІЛ та вживання ПАР серед молоді Всеукраїнського громадського центру «Волонтер»; консультант проєкту РСКЮ.

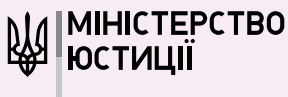
РЕДАКЦІЙНА ГРУПА:

Новохатня К. А., заступниця директора проєкту РСКЮ; керівник Проектного офісу з питань пробації Міністерства юстиції України.

Греам А. Д., керівник програм організації «John Howard Society» (Джон Говард Сесайті), консультант проєкту РСКЮ з гендерних питань і правосуддя щодо неповнолітніх.

ПІДГОТОВКА І ВИДАННЯ

робочого зошиту здійснена за підтримки
Міністерства міжнародних справ Канади
компанією Агрітім Канада Консалтинг у співпраці з Міністерством юстиції та
Генеральним соліситором Уряду провінції Альберта

Проект
Реформування
Системи
Кримінальної юстиції щодо
Неповнолітніх в
Україні

© 2017 Проект «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні». Всі права захищено.
Зміст цієї публікації може використовуватись у некомерційних цілях за умови посилання на джерело інформації.

Canada

РОБОЧИЙ ЗОШИТ
“Попередження вживання
ПСИХОАКТИВНИХ
речовин”

(серія “Життєві навички”)

ЗМІСТ

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ ПАР. Сміливість змінюватись на краще.....	5
1. Що таке ПАР?	6
2. Як ЦЕ працює?.....	7
3. Які ПАР є найбільш поширеними?	12
4. Які види ПАР існують?.....	13
5. Стадії розвитку залежності	16
6. Які причини вживання ПАР?	19
7. Альтернативи вживанню ПАР.....	22
8. Наслідки	24
9. Краще мріяти та діяти ☺	29
10. Мої друзі – мій ресурс.....	33

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ ПАР

Сміливість змінюватись на краще

Ти тримаєш у руках зошит, присвячений темі попередження вживання психоактивних речовин (алкоголю, наркотиків, тютюну тощо).

Долучайся;) Тут багато цікавої та важливої для твого майбутнього інформації!

Отже, почнемо...

Є ті, хто вважає, що вживання психоактивних речовин (далі – ПАР) не завдає людині ніякої шкоди. Ти, може, навіть чув(-ла) історії про те, як, наприклад, чийсь родич курить марихуану / вживає алкоголь і є, на перший погляд, успішною людиною, навіть, можливо, успішнішою, ніж той, хто веде здоровий спосіб життя? Але ж ти розумієш – у цій справі все набагато складніше, ніж просте порівняння двох різних людей та їх досвіду.

Кожна людина народжується з певним обсягом задатків для того, щоб бути успішною. Уявімо, що це – амфора (старовинна посудина), яку людина наповнює добрими та корисними справами упродовж життя. Чим більшою є ця амфора та чим повніша вона, тим більш успішною є людина.

Але в кожній людині об'єм амфори різний.

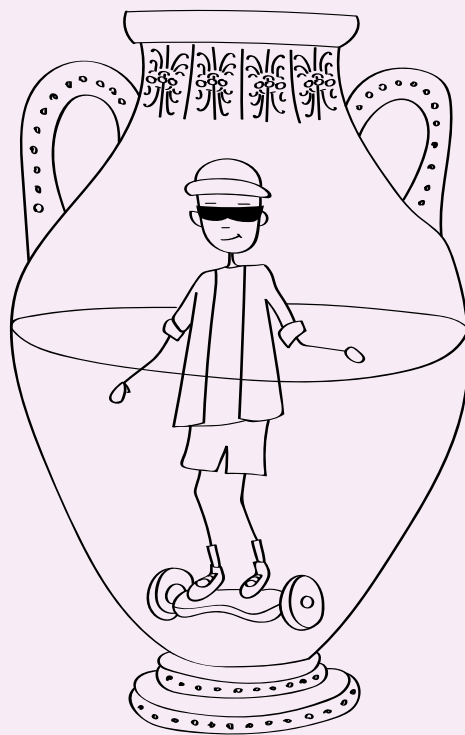
Звісно, завдяки наполегливій праці можна збільшити свою успішність, але через необачний вибір можна й розбити свою амфору.

Вживання ПАР – це саме те, що може розбити амфору можливостей та успіху людини. І скільки ти не намагатимешся її наповнити, вона все одно буде протікати.

Уяви: людина, яка може заробляти 50 000 грн на рік, починає вживати алкоголь, її амфора тріскає, і тепер, через різні наслідки, можливість заробляти зменшилась до 40 000 грн на рік. Можна сказати, що 40 000 грн – це теж непогано, але це вже на 10 000 грн менше, ніж могло би бути. А потім, через деякий час (для кожного – різний), заробіток зменшиться до 30 000 грн, а потім... Ну, ти розумієш...

Якщо говорити про вживання наркотиків, то там все набагато гірше: втрати є більш значущими та настають швидше, а наслідки – незворотними. Про це ми поговоримо трохи пізніше.

Достеменно відомо – чим раніше людина прийме рішення зупинитися і не вживати ПАР, тим більше вона збереже своїх можливостей досягати успіху та жити на повну.

1. Що таке ПАР?

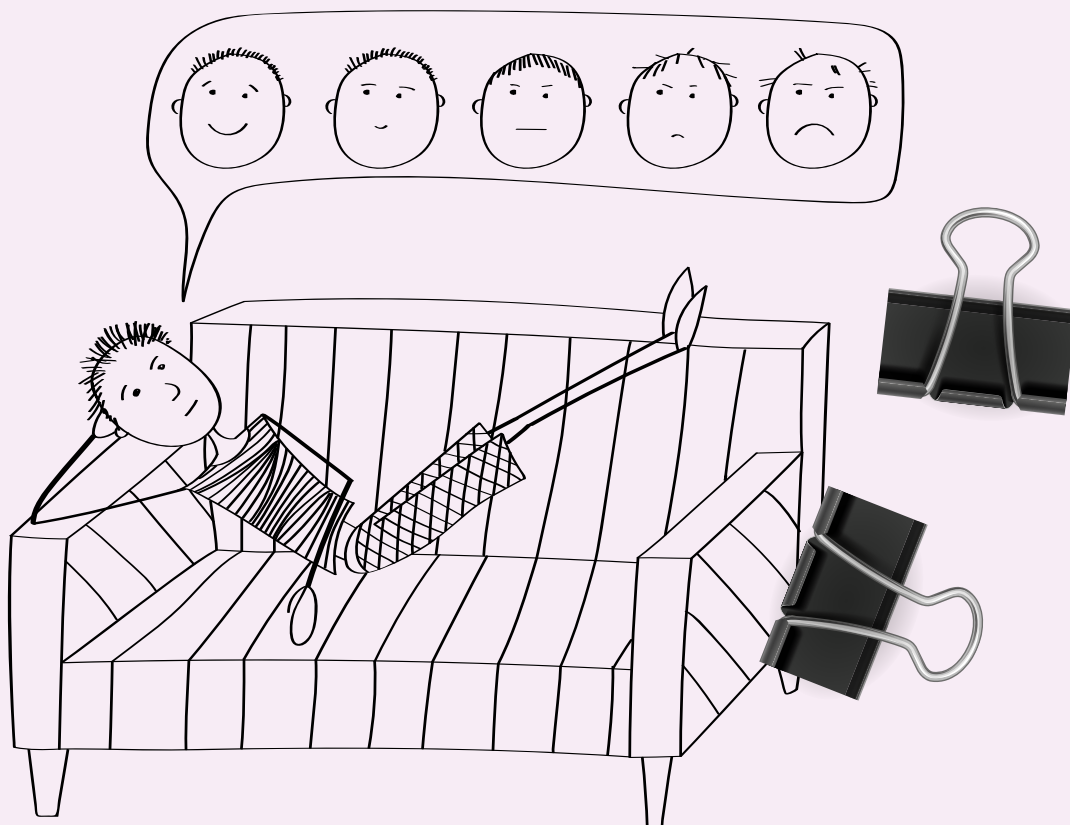
Для того, щоб продовжувати розмову про ПАР, необхідно розібратись, що це таке.

“

ПАР – будь-яка речовина (найпоширенішими є алкоголь, наркотики та тютюн), що при вживанні здатна змінювати настрій, фізичний стан, самовідчуття людини, а також – сприйняття навколишнього середовища. Передусім, вона впливає на нервову систему та мозок людини.

”

Люди розказують про те, як погано вживати ПАР, і описують найжахливіші наслідки. Але ж ти, мабуть, бачив(-ла) людей, які почали вживати, і, на їхню думку, це було «весело», «прикольно», «круто»... Дійсно, на початку, коли людина лише знайомиться з речовиною, негативних наслідків вона майже не відчуває, але в цьому зошиті ми спробуємо розглянути вживання ПАР всебічно. А вибір – вже за тобою.

2. Як ЦЕ працює?

Поговоримо про те, чому, коли людина лише починає вживати ПАР, вона спочатку веселішає, їй здається, що так легко знаходити спільну мову з іншими, а часом і проблеми перестають турбувати... На перших етапах можуть виникати й інші ефекти.

66

Отже, ПАР, як ти дізнався(-лась) – речовина, яка змінює свідомість та поступово руйнує здоров'я людини. Для організму ПАР – ОТРУТА.

99

Як реагує організм людини, коли в нього потрапляє отрута? Пропонуємо тобі розглянути це на прикладі алкоголю. Але пам'ятай – така «схема» працює з усіма іншими видами ПАР, змінюється тільки дозування та іноді різниться час переходу від однієї стадії до іншої.

Чим мені зайнятись?

1.

Знайомся, це Гоша.

Він не знає, чим зайнятись,
нудьгує...

- Малий, що нудьгуєш?
Хочеш з нами випити?

- Оу, ідея!

2.

Гоша радо приймає
пропозицію друзів, він
не проти випити...

Гоша вирішує: якщо він вип'є алкоголю, це допоможе йому весело провести час з друзями.

Але ж ти пам'ятаєш, що будь-яка ПАР – ОТРУТА. Що ж насправді відбувається з організмом Гоші?

3.

Ура!!!
Мені так весело, круто.
Думаю, я можу
піти на дискотеку!

В організм потрапила отрута, і він намагається швидше її перетравити, його діяльність активізується. Саме тому людина відчуває підвищену бадьорість, своєрідне піднесення.

Умовно, також можна зазначити, що мозок концентрує свою увагу саме на процесі виведення отрути, тому «думки» про інші проблеми переходять на другий план, оскільки існує небезпека життю, і організм намагається врятуватися.

4.

- Ммммм...треба ще випити,
щоб стало ще веселіше!

Гоша додає організму ще порцію отрути.

5.

- Ой, щось мені
недобре...

Організм Гоші починає «перегріватися» від пришвидшення та не справляється із навантаженням, тому він потрохи уповільнюється (це як комп'ютер, коли він перегрівається – то починає повільніше працювати або «зависає»).

6.

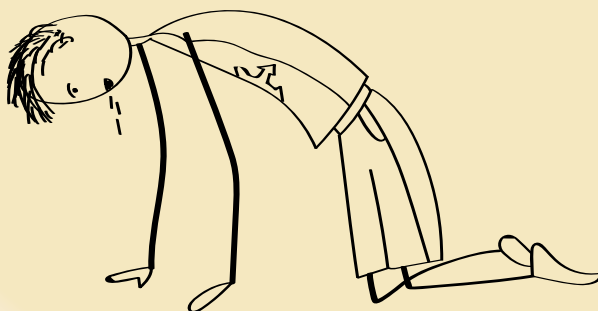
Треба додати трошки, а то,
напевно, «відпускає», і тому
спати хочеться, та недобре
себе почуваю.

Гоша додає ще більше отрути без того вже змученому організму, який вже й так працює з останніх сил.

7.

Мені дуже погано....

На щастя, організм Гоші
набагато розумніший за
самого Гошу, і він вживає
екстрених дій...

8.

... є три варіанти виходу із ситуації:

1. Звільнитися. Якщо ПАР потрапила до шлунка людини, то організм може звільнити шлунок від цієї речовини, але багато отрути вже в крові, і відбувається отруєння всього організму, тому наслідки на ранок гарантовані.

2. Вимкнути тіло. Людина наче засинає, але насправді – це аварійне вимкнення тіла, адже, якщо не встигнути зупинити потрапляння до організму отрути, може настати третій варіант реакції організму.

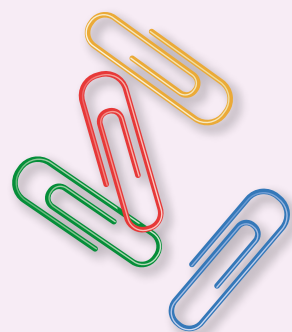

3. Зовсім вимкнути тіло. Летальний випадок, тобто смерть.

Можна і на це з посмішкою відреагувати та не поставитися серйозно, сказати: «То й що, отрута ж вивелась, і я знаю, скільки мені треба, щоб не було зле».

Але у ПАР є ще одна прихована особливість. Оскільки це хімічна речовина, то вона вбудовується в організм людини (можливо, чув(-ла) – без неї обмін речовин поступово стає проблематичним) і цим викликає залежність. Настане час, коли людина не зможе і дня прожити без цієї речовини. Можливо, ти чув(-ла) про похмілля чи «ломку»? (це ще називають абстинентним синдромом).

Найгірше те, що нікому не відомо, коли людина стане залежною: це може статися через місяць регулярного вживання, а може – після першого разу.

TOP SECRET

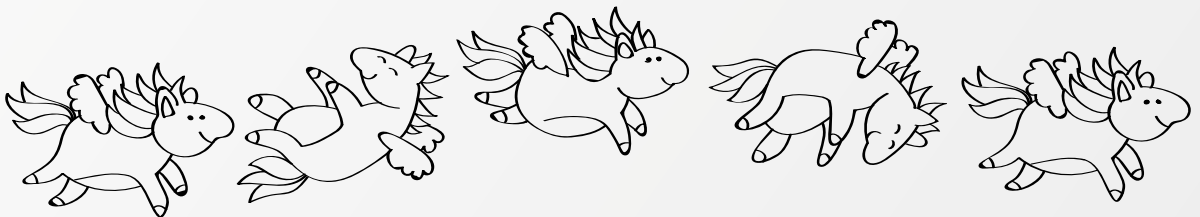

3. Які ПАР є найбільш поширеними?

Тепер настав час розкласти «по полицках» усі ПАР, які є навколо тебе.

- 1) Впиши у вільні місця ті ПАР, які найчастіше вживаються у колі підлітків та молоді, а, можливо, їх навіть вживають твої друзі чи знайомі:

- 2) Перечитай список та подумай, що з розкладеного «на полицках» пробував(-ла) вживати ¹ ти (позначки робити не обов'язково).

Ч. Які види ПАР існують?

Деякі люди можуть стверджувати, що вживання ПАР – це не хвороба, і ніякої залежності не існує.

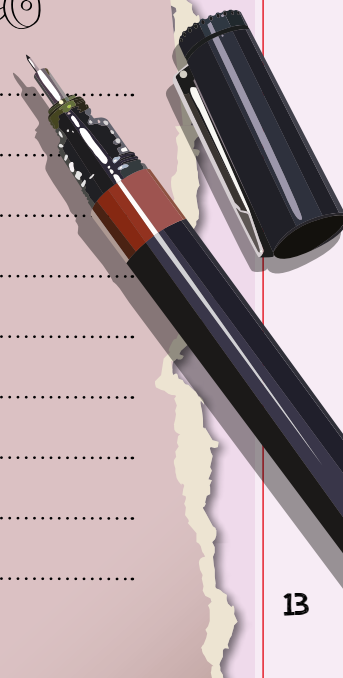
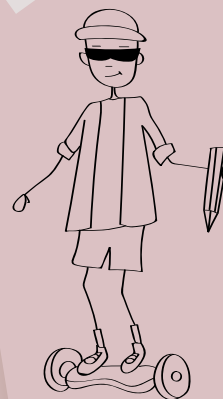
А чи відомо тобі, що Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) розробила міжнародну класифікацію хвороб (порушень стану здоров'я людини), в якій є така група, як «Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин».

У переліку цих психоактивних речовин і алкоголь, і марихуана, і тютюн, і навіть кофеїн, та, звісно, різні види наркотиків.

Тому, насправді, алко-, наркозалежність – це хвороба, і її треба лікувати. Проте це незвичайне захворювання (наприклад, як застуда або грип), у цьому випадку головною умовою є бажання того, хто хворіє, видужати. Якщо людина самотійно не вирішить, що їй необхідно припинити вживання та отримати професійну допомогу для цього, жоден лікар не зможе допомогти.

Подумай та запиши:

щонайменше три причини того, чому наслідки вживання ПАР вважаються захворюваннями:

Алко- / наркозалежність — це хронічне рецидивуюче захворювання, спричинене систематичним вживанням психоактивних речовин, що виявляється у психічній та фізичній залежності.

Який є власний досвід?

Зі спектром речовин розібралися. Тепер необхідно проаналізувати власний досвід... Адже тобі, мабуть, цікаво знати, які стосунки з ПАР складаються саме у тебе. Якщо справи «не дуже» і вже почала формуватися залежність, то без допомоги спеціаліста не обійтись, або ж, можливо, є ще шанс зупинитися самотійно, докласти максимум зусиль і зберегти свою «амфору можливостей та успіху».

Пройди тест щодо кожної речовини, яку ти вживав(-ла), ставлячи (письмово або подумки) її назву на місце пропусків та обводячи правильну відповідь («так» або «ні»):

Так	Ні	Чи були у тебе хоча б раз проблеми, неприємності, пов'язані зі вживанням?
Так	Ні	Ти коли-небудь використовував(-ла) для того, щоб розслабитись, відчувати себе краще або «вписатись» в обстановку, компанію?
Так	Ні	Твої родичі, друзі коли-небудь говорили, що тобі слід менше вживати?
Так	Ні	Ти коли-небудь вживав(-ла) наодинці?
Так	Ні	Ти коли-небудь забував(-ла), що робив(-ла) під впливом ?
Так	Ні	Чи їздив(-ла) ти коли-небудь в автомобілі, де за кермом був хтось (в тому числі ти) під впливом ?

Чим більше ти відповів(-ла) на запропоновані запитання «так», тим більша ймовірність того, що у тебе вже сформувалася залежність, або ж ти перебуваєш у групі ризику щодо залежності. Якщо ситуація саме така, подумай, з ким порадитися, запитай у соціального працівника чи працівника пробації, до кого можна звернутися по консультацію та допомогу.

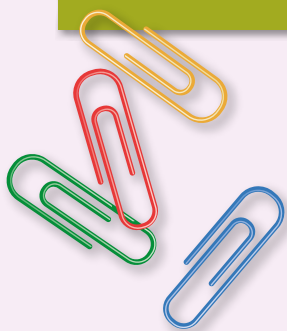
Запиши ім'я цього спеціаліста та його контактну інформацію на останній сторінці зошита, і не зволікай – звертайся!

Проти кого бунт?

Цей зошит – не для того, щоб повчати тебе, як жити, та давати оцінку твоєму вибору. Він для того, щоб звернути твою увагу на небезпечні реалії, які тебе оточують. А також – для того, щоб ти міг(-огла) зупинитись та поглянути на своє життя, на свої ресурси та на людей навколо тебе. Подумати, які плани на майбутнє ти маєш, ким хочеш стати, хто тобі може допомогти і яким чином не дати своїй «амфорі можливостей та успіху» розбитися. Вживання психоактивних речовин аж ніяк не наближає тебе до цілі.

Так, це на перший погляд весело, круто, цікаво, незвично та й ще заборонено! Нічого собі – це ж саме те, чого хоче «бунтар»! Але люди, які вживають ПАР, зчиняють бунт проти себе.

Вони стають на небезпечний шлях і спускаються на самісіньке дно, зруйнувавши все, що тільки можна. Але колись вони, як і більшість тих, хто починає, думали: «Не страшно, я зможу зупинитися у будь-який час! Я контролюю ситуацію». Вони думали це саме у ті хвилини, коли наркотик вже почав контролювати їх.

5. Стадії розвитку залежності

Можна подолати залежність, можна сказати **СТОП**, але чим далі по життю йде споживач поруч з алкоголем / наркотиком, тим складніше зупинитися. З кожною спробою, з кожною порцією / дозою завдання ускладнюється, і навіть якщо людина змогла зупинитись, вона все життя повинна пам'ятати про своє захворювання – алко- або наркозалежність – щодня говорячи собі «СТОП».

Настав час з'ясувати, яким чином формується залежність, і ти зможеш визначити власний стан.

Процес формування залежності завжди має однаковий перебіг, і неважливо, від чого вона формується – від наркотичних речовин чи від алкоголю...

Коли людина приходить у світ, вона ще не вживала жодних препаратів, наркотиків та алкоголю. Її амфора чиста і без жодних подряпин. У такому стані людина проживає до певного періоду, поки вона не спробує щось вперше.

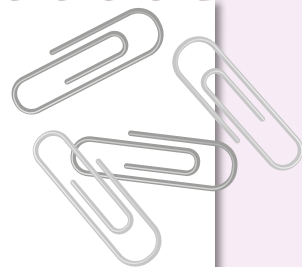
(1)

Перша спроба ПАР відбувається здебільшого під впливом інших людей та суспільства загалом. Найчастіше тоді, коли людина ще мала і не може протистояти спокусі.

Після першої спроби є три варіанти розвитку подій:

- 1) людина взагалі перестане вживати будь-які речовини (і це найкращий варіант);
- 2) людині може не сподобатись саме та речовина, яку вона спробувала. Але є ризик, що вона спробує іншу;
- 3) людина продовжуватиме вживання цієї речовини далі.

Цей етап називається **етапом пошуку і спроб**: людина пробує і часто до тих пір, доки не «зависне» на «улюблених»...

(2)

Отож, вона «зависла» і продовжує вживати одну або декілька ПАР, спочатку з друзями, а потім і наодинці... Це значить, що настав **етап психологічної залежності**. Цей етап відрізняється від попереднього ще тим, що у людини виникає потреба (часто трапляються ситуації) вживати регулярно.

Наприклад: увечері покликали погуляти – чим не привід для вживання. Дисотека або вечірка. День народження. З друзями за компанію.

Як видно із прикладу, ця потреба спостерігається виключно на **емоційному рівні** (про це ми поговоримо пізніше). Людина не може (вона думає, що не може) досягти бажаного настрою без цієї речовини.

Поки людина перебуває на цьому етапі, ще можна самотійно зупинитися. Сказати собі **СТОП**. Необхідно тільки усвідомити, що вживання ПАР – це не те, для чого ти народився(-лась).

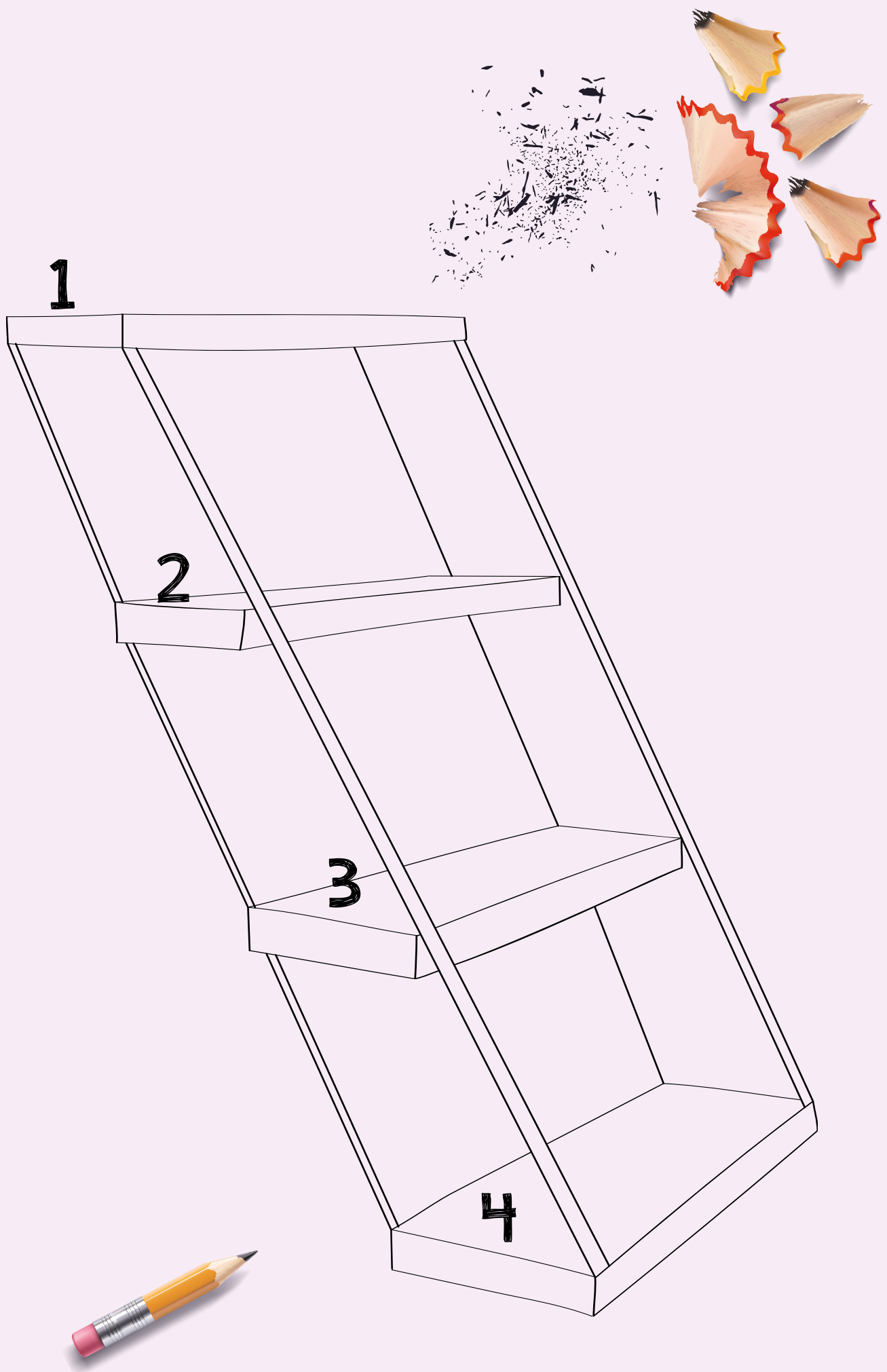
(3)

Кожна наступна доза вже не така приємна, як перша, і з кожним разом для досягнення «потрібного» стану треба вжити більше. Таким чином, у людини, окрім психологічної, з'являється ще й **фізична залежність**. Тепер організм вимагає додаткових «порцій». Звісно, людина цього не усвідомлює, тому їй досить важко визначити момент, коли вона вже у «повній» залежності. Вона весь час говорить, що контролює вживання і у будь-який момент може кинути. Але це не так. Тепер вона потребує допомоги фахівців.

(4)

Наступним етапом, якщо людина не зупиниться, є **деградація**.

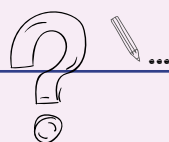
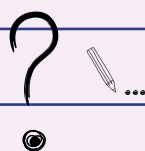
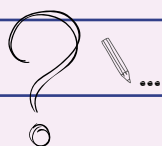
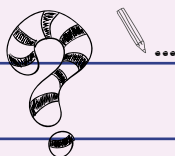
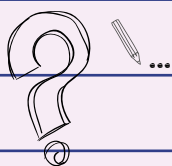
Намалюй (схематично зобрази) стадії розвитку залежності, використовуючи вищенаведену інформацію:

6. Які причини вживання ПАР?

Для того, щоб обрати життєвий шлях без вживання ПАР, необхідно з'ясувати, чому саме ти почав(-ла) вживати.

У таблиці нижче запиши, що тобі дає вживання ПАР (вказуй усе, що спадає на думку):

Тепер визнач, на яку причину ти можеш вплинути, а що тобі невідвладне:

[illegible]

² Насправді, ти можеш вплинути на все. Навіть якщо причиною є інші люди, ти можеш змінити своє ставлення або реакцію.

Вибери **три основні причини**, які ти записав(-ла) раніше, та поміркуй, яким іншим шляхом (без вживання ПАР) ти можеш отримати бажане:

1.

...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.

...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.

...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Альтернативи вживанню ПАР

Ті, хто вживає ПАР, пояснюють, що таким чином вони намагаються позбутися болю або небажаних відчуттів, включаючи нудьгу... Щоб зрозуміти, чому людина вживає ПАР, необхідно визначити, що призвело до першої спроби.

Можливо, людина хотіла відчувати себе більш щасливою, чи, може, їй було просто нудно. Або вона хотіла таким способом увійти в бажану компанію...

Ті, хто є залежними та відчули на собі наслідки вживання, точно знають: ПАР – це тимчасове вирішення проблем чи втеча від небажаних відчуттів. Щоб побороти залежність, необхідно визначити, що саме спонукало до першої спроби.

Опиши свій стан, думки, які тебе супроводжували напередодні першої спроби. Знайди першопричину (нижче можна записати свої думки або зобразити їх у малюнку чи схематично).

[illegible]

Тепер переглянь свої «конверти», чи є вона (причина) там?

Якщо ні, то запиши (заповни) ще один конверт та визнач, якими шляхами можна досягти бажаного результату без ПАР.

8. Наслідки

Ще однією причиною замислитись, чи варто вживати ПАР, є наслідки, які обов'язково настануть.

Подумай, можливо, пригадай, які негаразди з'являються у людини, яка вживає ПАР.

Запиши на силуеті, які органи / системи / частини тіла можуть зазнати наслідків вживання:

А тепер узагальнимо:

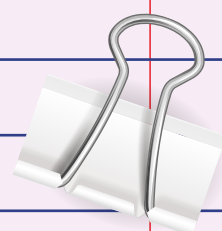
Наслідки вживання ПАР на різних рівнях

Здоров'я: ...

Стосунки з родичами, близькими: ...

Навчання / робота: ...

Відносини із законом: ...

1. Здоров'я:

- Ураження всіх внутрішніх органів та кісток, наприклад печінки, нирок тощо через сильну токсичність прийнятих препаратів.
- Передозування і залежність: за вживання алкоголю та наркотиків у людини формується залежність, існує велика ймовірність передозування.
- Інфікування крові: ВІЛ-інфекція, гепатити В і С, сифіліс, пошкодження вен, місцеве і системне бактеріальне зараження, втрата кінцівок або їх функціональності.
- Захворювання, пов'язані зі способом життя та матеріальним становищем, наприклад часті пневмонії, відмороження, туберкульоз; проблеми зі шлунково-кишковим трактом внаслідок поганого харчування; відсутність необхідних санітарних умов може спричинити місцеве зараження, грибки, екземи тощо.

2. Стосунки з родичами, близькими:

- Погіршення стосунків аж до їх розриву: для споживача найціннішим поступово стає алкоголь чи наркотики, він починає шукати можливості для вживання, нехтуючи стосунками з близькими, обманюючи, агресивно поводяться, а це неминуче призводить до погіршення взаємин з рідними, до втрати друзів, які не є в колі споживачів, до втрати коханої людини.

3. Навчання / робота:

- Соціальні та матеріальні умови життя: наприклад, споживач ПАР може стати бездомним через свою залежність, його очікує втрата навчання, роботи.
- Негативна репутація і дискримінація: унаслідок вживання людина може бути відкинута суспільством, зазнавати дискримінації на різних рівнях.

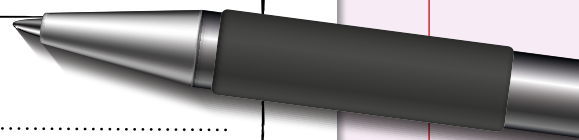
4. Відносини із законом:

- Проблеми з законом і незахищеність при експлуатації: через вживання ПАР людина може потрапити у конфлікт із законом (навіть не беручи до уваги статті, безпосередньо пов'язані з ПАР; людина під впливом психоактивних речовин здатна наробити «справ»).

Заповни таблички, користуючись законодавчою базою України.

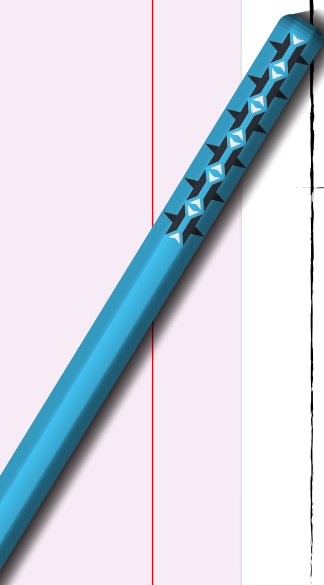
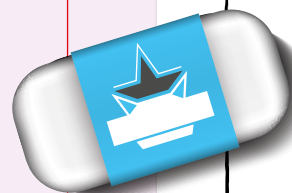
Які застосовуються покарання, прямо чи опосередковано пов'язані з наркотиками? (зберігання, збут, вживання тощо).

№	Закон та № статті	Зміст статті
1		
2		
3		
4		

Які застосовуються покарання, прямо чи опосередковано пов'язані з алкоголем?
(зберігання, збут, вживання тощо).

№	Закон та № статті	Зміст статті
1	 	
2	 	
3	 	
4	 	

9. Краще мріяти та діяти 😊

Людина іноді обирає наркотики чи алкоголь, нехтуючи своїми мріями, свідомо чи несвідомо розбиваючи свою «амфору можливостей та успіху».

Подумай і запиши, **якою є твоя мрія**, ким би ти хотів(-ла) бачити себе у майбутньому? Чим займатися? Що мати? З ким бути поруч?

Моя мрія: ...

Ким я хочу бути через 5 років: ...

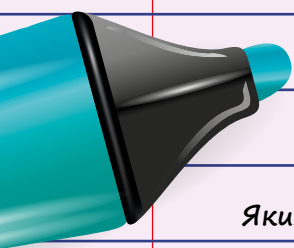
Чим, в ідеалі, я займатимуся через 5 років: ...

Що я матиму через 5 років: ...

З ким я хочу бути через 5 років: ...

Що ти відчуватимеш, коли досягнеш своєї цілі: ...

Якщо важко описати, вибери малюнок та обведи ручкою саме те, що тобі найбільше підходить:

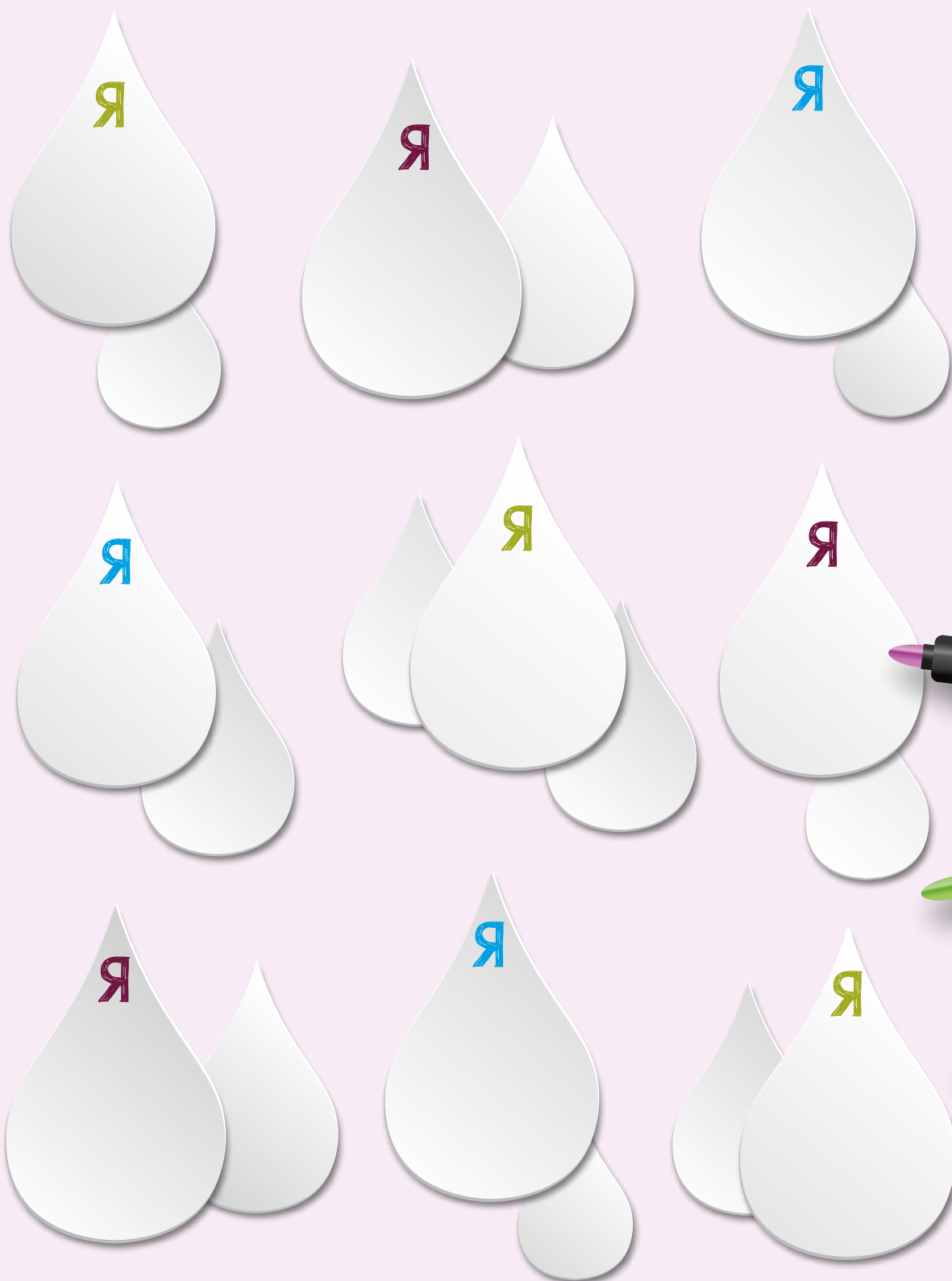
Яким чином вживання ПАР впливає на досягнення цілі? ...

Вживання ПАР ніяк не наближає тебе до твоєї мети. Тому, насамперед, необхідно прийняти вольове рішення позбутися цієї практики.

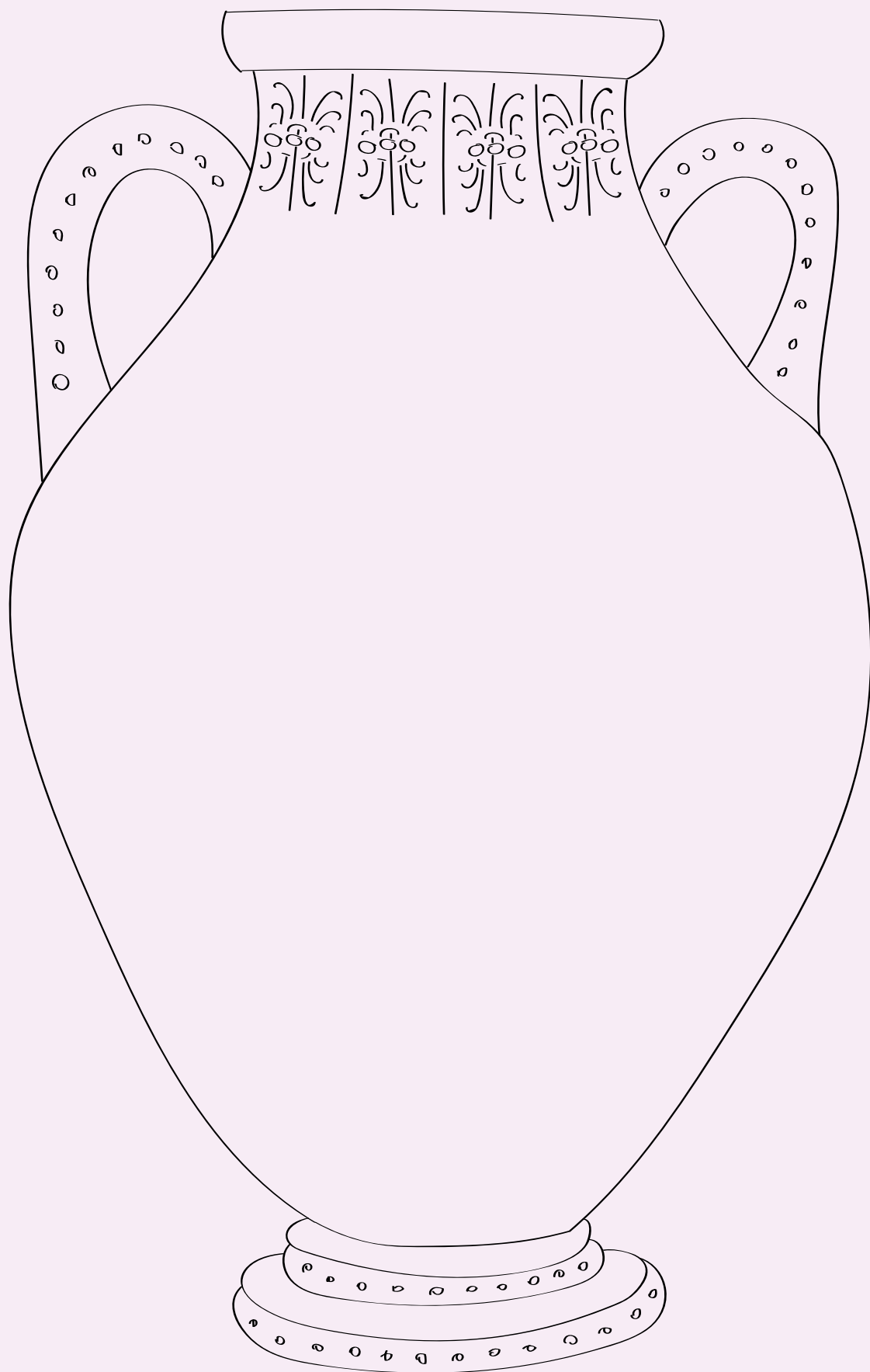
У цьому тобі допоможуть:

Твої ресурси

Для того, щоб досягти цілі, варто оцінити свої можливості, знайти свої **сильні** сторони (я вмію... / я можу... / у мене є...)

Обери п'ять найголовніших якостей, які найбільше допоможуть тобі зберегти себе, власне життя, та запиши їх у своїй амфорі.

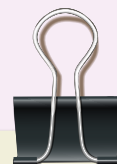
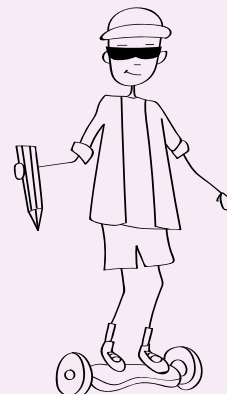
10. Мої друзі – мій ресурс

Тепер ти оцінив(-ла) свої можливості, знаєш найсильніші свої сторони, саме ті, які допоможуть та підтримають тебе на шляху до змін.

Слід пам'ятати, що навколо тебе є люди, які можуть тобі допомогти.

Подумай, хто вони та яким чином здатні допомогти.

Важливо пригадати людей, які можуть тобі надати підтримку, пораду або навчити чогось.

Хто ця людина? (напиши ім'я)

.....

Яким чином вона може допомогти?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Чим можеш ти бути корисним(-ною) для цієї людини?

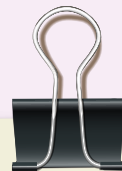
.....

.....

.....

.....

.....

Хто ця людина? (напиши ім'я) ...

.....

Яким чином вона може допомогти? ...

.....

.....

.....

.....

Чим можеш ти бути корисним(-ною) для цієї людини? ...

.....

.....

.....

.....

Хто ця людина? (напиши ім'я) ...

.....

Яким чином вона може допомогти? ...

.....

.....

.....

.....

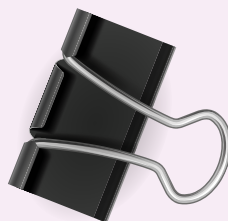
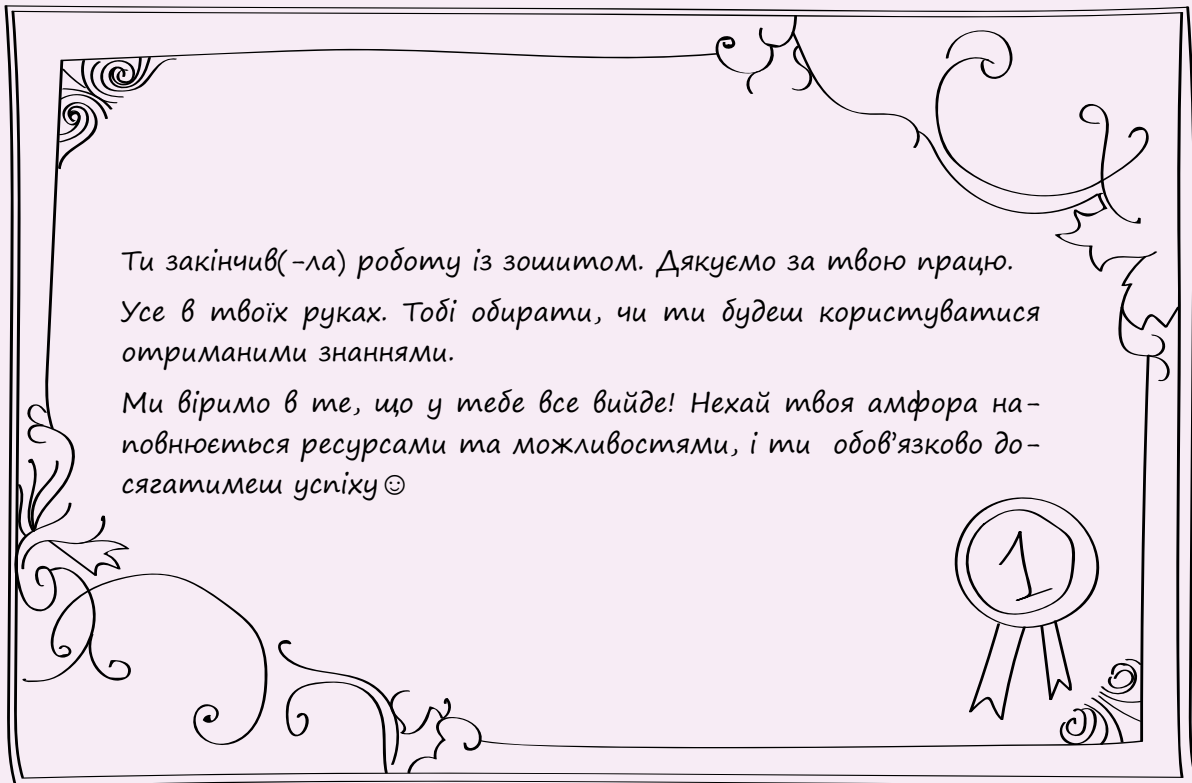
Чим можеш ти бути корисним(-ною) для цієї людини? ...

.....

.....

.....

.....

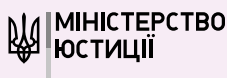
РОБОЧИЙ ЗОШИТ УЧАСНИКА/УЧАСНИЦІ ПРОГРАМИ «ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН»

СЕРІЯ «ЖИТТЄВІ НАВИЧКИ»

**АВТОРИ-УПОРЯДНИКИ:
ЖУРАВЕЛЬ Т. В., СТРОЄВА Н. М.**

Папір офсетний. Друк офсетний.
Формат 64x80/8. Ум.-друк. арк. 2,38
Наклад 1000 примірників.
Замовлення №1011
Дизайн та верстка ФО-П Буря О.Д.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавництва ДК №4749

Віддруковано у друкарні «Прайм-Прінт»
м. Київ, вул. Малинська, 20

Проект
Реформування
Системи
Кримінальної Юстиції щодо
Неповнолітніх в
Україні

© 2017 Проект «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні». Всі права захищено.
Зміст цієї публікації може використовуватись у некомерційних цілях за умови посилання на джерело інформації.

Canada

Проект
Реформування
Системи
Кримінальної Юстиції щодо
Неповнолітних в
Україні

ПУБЛІКАЦІЯ РОЗРОБЛЕНА ЗА ПІДТРИМКИ МІНІСТЕРСТВА МІЖНАРОДНИХ СПРАВ КАНАДИ

Canada